

Funkce jazyka a vývoj orofaciální soustavy

Jazyk je sval a spolu s tvářemi a rty ovlivňuje svým tlakem tvar zubních oblouků, čelistí a v návaznosti na páteř i držení celého těla.

V průběhu vývoje se mění i jeho fyziologické polohy a pohyby. Při sání mateřského mléka a jeho polykání je hlavním pohybem předozadní směr. Postupně při přechodu na tuhou stravu se mění i polykací souhyb. Jazyk musí udělat z potravy bolus (kuličku) a pomocí vlny ho posunout na kořen jazyka a následně polknout. Tím se učí přitisknout se na klenbu patra. A tam by měl zůstat i v klidové poloze při zavřených ústech. Při polknutí se tlak krátkodobě zvýší. Při správném polykacím aktu by v obličeji neměly být patrné žádné další pomocné pohyby mimických svalů, pouze by se měla pohybovat jazyka (na přední straně krku). Podtlak jazyka při zavřených ústech a správné poloze odlehčí celou spodinu dutiny ústní.

Pokud jazyk leží mezi dolními zuby celou svou vahou, tak napětí svalů, které vedou od hrany dolní čelisti, přes jazyku dolů podél krku, jakoby stahuje a rotuje dolní čelist dolů a dozadu. To ovlivní profil obličeje, skus zubů, oblast měkkých tkání pod bradou a následně i držení celého těla.

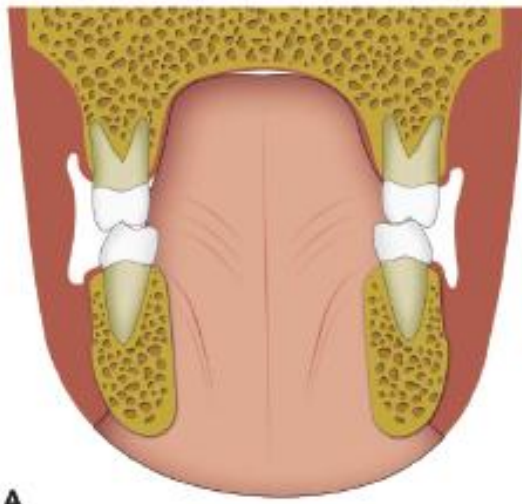
Zároveň jazyk netlačí na klenbu patra, horní čelist se dostatečně šířkově nevyvíjí a vzniká vysoké a úzké (tzv. gotické) patro a s ním spjatý zkřížený skus (tzn. horní zuby koušou více dovnitř než dolní, nejsou zatíženy v ose, vyklánějí se mimo kost, postupně mohou vznikat odhalené krčky ; nesprávný skus uchyluje dolní čelist a způsobují asymetrii obličeje, která se později fixuje adaptací čelistních kloubů na vynucenou polohu dolní čelisti).

Patro je zároveň spodinou dutiny nosní a tudíž se celý podvývoj týká nejen patra a horních zubů, ale i horních cest dýchacích a celé střední etáže obličeje (to způsobuje chronicky ucpaný nos, celoroční rýmy, problémy s mandlemi a následkem je vynucené ústní dýchání). Pokud není průchodný nos, musí jedinec dýchat ústy (to způsobuje přesušení sliznic dutiny ústní, zvýšené riziko paradontózy a vyšší kazivost zubů) a s tím je spojena špatná poloha jazyka na spodině a tím se výše popsaný kruh uzavírá. Tím je spojeno všechno se vším a navzájem se jednotlivé položky podněcují a zhoršují.

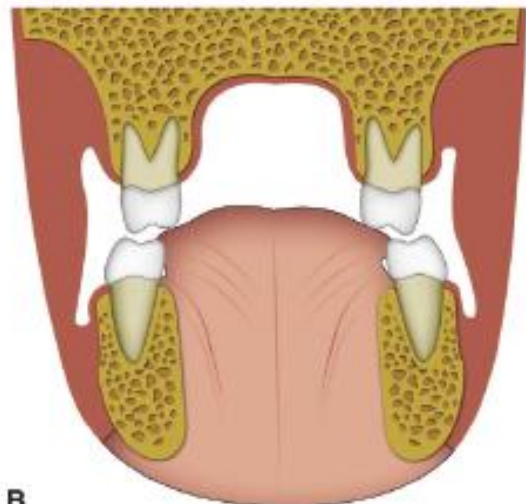
Ortodonticky je velmi obtížné řešit některé vady, protože tlak jazyka je neustálý. Zároveň logoped také některé věci nedokáže přeučit, pokud k tomu nejsou prostorové podmínky. Řešením je souhra logopeda, ortodontisty a často i rehabilitačního odborníka.

Rovnátko/rehabilitační pomůcka AMCOP odděluje zuby a měkké tkáně od sebe tak, aby se navzájem neovlivňovaly. Nelze s nimi dýchat ústy a tak posilují retní uzávěr. Jazyk se nemůže protlačovat ven, musí při polykání udělat vlnu, je nucen být přitisknut na patro. Rovnátko tak mohou ovlivňovat horizontální i vertikální složku vady skusu a hlavně ovlivnit funkční složku-jazyk, tváře a rty.

Doporučuje se s AMCOP začínat pozvolna. Před nasazením AMCOP doporučuji shlédnout na YouTube Rostislava Václavka (Dýchánky, díl 9 a 66 je cíleně o vývoji a funkčním dýchání u dětí; je k dispozici kniha „Změň svůj dech a začnu se dít věci“), a začít zvolna trénovat nosní dýchání. Hlavně u malých dětí s chronickým ústním dýcháním stačí opravdu pár minut, spíše častěji a méně dlouho. Nejdříve v klidu, třeba u sledování médií, později u malování, čtení, jít se s ním na chvilku projít ven. Cílem je mít ho v puse aspoň 3 hodiny denně. S častějším nošením je cílem mít AMCOP i přes noc právě kvůli dýchání a případným parafunkcím (skřípání zubů, zatínání atd...). Nošení na noc ale v žádném případě nenahrazuje denní nošení, kdy ovlivňuje právě tu volní funkci.

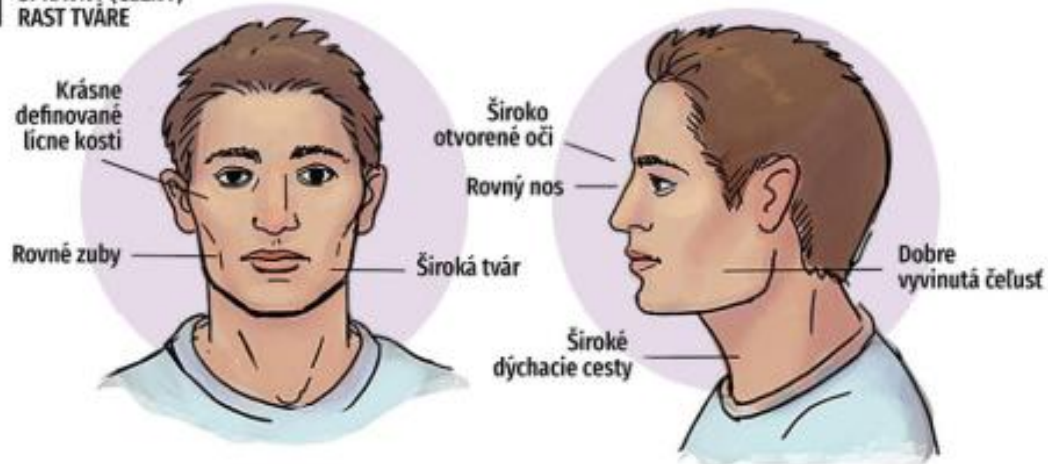
A

B

1 SPRÁVNÝ (ČELNÝ) RAST TVÁRE

2 DÔSLEDOK VERTIKÁLNEHO RASTU TVÁRE

